

Slovenski dom

Štev. 110.

V Ljubljani, sobota 13. maja 1939.

Leto IV

Knez namestnik Pavle in kneginja Olga danes na uradnem obisku v Florenci

Po včerajšnjem sprejemu pri sv. očetu in po slovesni večerji na našem poslaništvu sta danes knez namestnik in kneginja Olga odpotovala v drugo prestolnico Italije

Rim, 13. maja. o. Knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta sredi končala svoj obisk v Rimu in davi v spremstvu italijanskega prestolonaslednika Umberta in kneginje Piemontske odpotovala v Florenco, kjer jima bodo prirejene na čast razne veličastne slovesnosti. Knez namestnik Pavle in kneginja Olga bosta v Florenci obiskala Medicejsko razstavo, drevi pa se bosta udeležila slavnostne predstave Verdijevega »Vilijama Tell«, ki ga bodo v Florenski operi izvajali najslavnejši italijanski pevci. Opero bodo prenašale vse italijanske in jugoslovanske postaje.

Florentinski listi poročajo o pripravah, ki potekajo v Florenci za sprejem naših kr. visokanstev ter ob tej priliki poudarjajo, da je knez namestnik star prijatelj Florence še iz otroških let, ko je prihajal na obisk k svoji mami. Ljudstvo v Florenci bo pozdravilo visokega gosta ne samo kot zastopnika države, s katero veže Italijane prijateljstvo in sodelovanje, temveč tudi kot zvestega prijatelja tega mesta. Listi prinašajo obširen spored slavnosti, ki so določene v Florenci ob sprejemu. Posebno lepo je okrašena nova železniška postaja.

Rim, 13. maja. o. Knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta včeraj uradno obiskala sv. očeta Pija XII. Iz kraljeve palače na Kvirinalu sta se knez namestnik in kneginja Olga peljala v dvorih avtomobilih med špalirjem italijanske vojske in ljudstva v Vatikan. Na trgu Sv. Petra je tvoril špalir konjeniški polk kraljeve garde, v notranjosti Vatikana pa oddelki raznih vrst papeževske garde.

Prihod kneza namestnika v vatikansko mesto so napovedali glasniki s trobentami. Ko so dvorni avtomobili zavili na dvorišče Sv. Damaza, je godba papeževske garde zaigrala jugoslovansko in papeško himno. Knez namestnik Pavle je v vrhovnim ceremonijerjem sv. očeta v spremstvu svojega prvega adjutanta generala Hristića in admirala Polića obšel častno četo papeževske garde. Nato pa je s spremstvom, v katerem sta bila zunanji minister dr. Cincar Marković in naš poslanik pri Sveti stolici Mirošević-Sorgo, odšel v Klementinško dvorano. Med potjo tja so ju navdušeno pozdravili naši bogoslovci, ki študirajo po raznih rimskih zavodih in naši profesorji.

Iz Klementinske dvorane je sprejeto s knezom namestnikom krenil v prestolno dvorano, kjer

je kneza namestnika in kneginjo Olgo sprejel sv. oče. Knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta ostala pri papežu dvajset minut. Sv. oče je po razgovoru odlikoval kneza namestnika z redom Zlate Ostroge.

Po avdienci pri papežu sta knez namestnik Pavle in kneginja Olga obiskala še vatikanskega državnega tajnika Maglioneja.

Popoldne so bile knezu namestniku Pavlu na čast prirejene velike športne vaje fašistične mladine na Mussolinijevem forumu. Vajam je prisostvovalo tudi spremstvo kneza namestnika, predsednik italijanske vlade Mussolini, zunanji minister grof Ciano in druge odlične osebnosti.

Zvečer je knez namestnik Pavle priredil na jugoslovanskem poslaništvu večerjo na čast italijanskemu kralju in cesarju. Večerje so se udeležili poleg cesarja in cesarice še vojvoda Hessenški s kneginjo Mafaldo, predsednik vlade Mussolini, zunanji minister Ciano, ministri Bottai, Alfieri Guarneri ter Starace, dalje jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar Marković, general Hristić in admiral Polić, italijanski generali Pariani ter admiral Cavaignani, poleg raznih drugih osebnosti iz diplomatskega, vojaškega in političnega doma.

Vesti 13. maja

Dveletnico kronanja angleške kraljeve dvojice so včeraj slovesno praznovali na parniku »Empress Australia«, ki vozi kralja in kraljico v Ameriko. Bojni ladji, ki parnik spremljata, sta oddali 21 častnih strelcev. Kralj se je nato po radiu s svoje ladje zahvalil častnikom in moštvu ter zapovedal, da mora moštvo dobiti dvojno količino ruma.

Nemško gospodarsko odposlanstvo je dopotovalo včeraj v Sofijo in bo z Bolgarijo sklenilo nov trgovski sporazum, po katerem bo Nemčija kupovala še več bolgarskega blaga kakor do zdaj. Sporazum naj bi preprečil, da se ne bi Bolgarija pridružila kakoli zvezi proti Nemčiji. Predsednik angleške vlade hoče pri morebitni vojni igrati Poncija Pilata, piše nemški tisk, ko razpravlja o nedavnem Chamberlainovem govoru.

Nova trgovska pogodba med Anglijo in Romunijo naj izpodbije učinke nemško rumunske trgovske pogodbe. V njej je tudi določila, da bo Anglija dobila za vsako prednost, ki bi jo Romunija dala Nemčiji, ravno toliko ali pa še večje ugodnosti.

V Parizu je skočil pod vlak podzemne železnice Oskar Kaufmann, najmočnejši človek v češkoslovaški tekstilni industriji, ki je po priključitvi Češke k Nemčiji izgubil vse svoje imetje.

Nemški tisk obširno razpravlja o vojaški zvezi med Anglijo in Turčijo ter pravi, da je bila ta zveza nepotrebna, saj Nemčija in Italija nista v ničemer ogražali Turčije. Turčija nima nikake pravice vmešavati se v balkanske zadeve, češ da je na Balkanu veliko narodov, ki so se šele po svetovni vojni rešili turške oblasti.

Nemško-italijansko vojaško zvezo bodo podpisali najbrž že 20. maja v Berlinu.

Na svetovni razstavi v Newyorku so včeraj odprli angleški paviljon, nad katerim je napis, da je paviljon posvečen večnemu miru in prijateljstvu med združenimi državami in angleškim imperijem.

Predsednik italijanske vlade Mussolini bo imel jutri v Turinu velik govor, v katerem bo obravnaval zadnje politične dogodke v Evropi in najbrž omenil tudi mirovno pobudo svetega očeta.

Napovedi o plebiscitu v Gdansk

Varšava, 13. maja. o. V zvezi s slavnostmi ob četrty obletnici smrti pokojnega maršala Piłsudskega vse poljsko časopisje poudarja življenjske pravice poljskega naroda in s tem obsežno razpravlja tudi o bodoči usodi Gdanska. Listi napovedujejo, da bo Nemčija zaradi Gdanske kmalu storila kakšno novo nepričakovano korako najbrž v tej obliki, da bo gdanski senat, ki ga imajo v rokah narodni socialisti, sklenil plebiscit, ki naj se izreče za priključitev svobodnega mesta k Nemčiji. Plebiscit v Gdanku naj bi bil odgovor na zadnje angleške in francoske korake pri ustanavljanju obrambne zveze proti Italiji in Nemčiji.

„Arzenikov sindikat“ najstrašnejša zločinska organizacija v zgodovini

Newyork, 13. maja. o. Policija v Philadelphiji je zadnje čase odkrila največjo in najstrašnejšo zločinsko organizacijo, ki jo Amerika v svoji sicer tako pisani zločinski zgodovini ne pomni. Po dosedanjih ugotovitvah je zločinska družba, ki so jo odkrili po naključju, umorila na razne načine 200 ljudi, da bi se lahko polastila visokih zavarovalnic.

Zločince so odkrili po naključju, ko je policija pred nekaj dnevi prišla enega vodilnih gangsterjev v mesto, nekoga Antonia. Ta je pri zaslišanju razodel skrivnost o »Arzenikovem sindikatu« in priznal, da je sam spravljal na drugi svet 23 ljudi. »Arzenikov sindikat« je bila na široko razpredena organizacija, kateri je načeloval glavni odbor 25 roparskih voditeljev. Ti so vodili delovanje večje množice moških in ženskih pomočnikov. Naloga teh je bila pridobiti si z vsemi sredstvi zaupanje bogatih ljudi, na katere jih je opozoril glavni odbor, ter te ljudi pripraviti do tega, da so se zavarovali za velike denarje. Ko je žrtve sklenila zavarovanje, se je sindikat pobrigal, da jo je čimprej spravljal s sveta. Član, ki je žrtve zavaroval, pa je pobral zavarovalnino. Pri pobiranju žrtve so roparjem služili vsi mogoči načini: utapljanje, sprotne nesreče, davljenje, zlasti pa strup, ki se jim je zdel še najbolj varno sredstvo. Za zastrupljanje so uporabljali arzenik, po katerem je topla dobila tudi ime.

V organizaciji so sodelovali tudi ničvredni zdravniki po raznih večjih ameriških mestih in celo na deželi. Zdravniki so za bogate nagrade dajali sprječevala, da so žrtve umrle naravne smrti, in dovoljenja za pokop. Med temi zdravniki so nekatera zelo znana imena iz medicinskega sveta, kar vzbuja po vsej Ameriki silno ogorčenje. Ti zdravniki so zločincem tudi prodajali vse strupe.

Organizacija je imela v službi celo vrsto »arzenikovih vdov«, žensk, ki so se izdajale za vdove, se močile z bogatimi ljudmi, jih pripravile do zavarovanja, potem pa jih zastrupile.

Policija je do sedaj prišla po raznih ameriških mestih 180 ljudi, ki so bili člani zločinske tolpe. Ti so pri zaslišanju razodeli, da je imel »Arzenikov sindikat« konkurenta v »Antimonijevem klubu«, čigar člani so svoje žrtve zastrupljali z antimonijem. Obe organizaciji sta imeli v vodstvu tudi nekaj bančnikov, ki so jima dajali kredite za nemoteno »poslovanje«.

Zaupnica sedanji francoski politiki

Pariz, 13. maja. o. V poslanski zbornici je bila včeraj obsežna debata o francoski zunanji politiki. O izjavi, ki jo je predvčerajšnjim dal predsednik vlade Daladier, se razpravljali različni govorniki, med njimi tudi socialistični voditelj in bivši ministri predsednik med vlado ljudske fronte Blum. Ta je hudo napadal vladno notranjo in zunanjo politiko. Dejal je, da mora biti odsej glavna naloga francoske politike, da si z vsemi silami prisadiva odrinuti Italijo od Nemčije — torej iz zveze, v katero sta Italijo spravila Blum in Eden s svojimi sankcijami — ter jo spraviti v sodelovanje s Francijo in Anglijo.

Po Blumovem govoru je bilo glasanje o zaupnici. Vlada je zaupnico dobila s 375 proti 220 glasovom. Proti zaupnici in s tem proti sedanji politiki Francije so glasovali vsi socialisti in komunisti, ki se sicer delajo sovražnike vojne in fašizma.

Češki davek za nemško vojsko

Praga, 13. maja. m. Nemška vlada je predložila vladni českoslovaški protektoratu noto, v kateri zahteva, da bo moral protektorat plačevati na leto tri milijarde českoslovaških kron za vzdrževanje nemške vojske. V tej noti nemška vlada pripominja, da je tudi prej Českoslovaška toliko izdala za českoslovaško vojsko in oboroževanje. Z omenjenimi zahtevami se bavi zdaj vlada českoslovaškega protektorata in premišlja, če bo sploh mogla prenesti toliko izdatkov, ker je českoslovaški protektorat po ozemlju manjši, kakor je bila bivša českoslovaška država. Prej sta prispevali za vzdrževanje českoslovaške vojske tudi Slovaška in Podkarpatska Ukrajina.

Polkovnik Lindbergh ocenjuje evropsko letalstvo

Newyork, 13. maja. o. Novi vrhovni nadzornik ameriškega letalstva polkovnik Lindbergh, ki je lani obiskal vse velike evropske države in preučeval vrednost njihove letalske sile, je po vrnitvi v Ameriko povedal o evropskem letalstvu naslednje zanimive sodbe:

Na prvem mestu glede letalstva in letalskega orožja je po njegovem danes Nemčija. Na to mesto so jo spravili številni izumi in pa nad vse izpopolnjena tehnika v njeni letalski industriji.

Na drugem mestu je angleško letalstvo, tretje mesto pa si delita Francija in Italija. Sovjetsko letalstvo pa je po Lindberghovi sodbi nepomembno in mu ni moči pripisovati kake posebne vloge v morebitni evropski vojni, kljub uspehu posameznih sovjetskih letalcev v zadnjih dveh letih. Ti uspehi s posebnimi aparati nimajo nikakega pomena za celotno sovjetsko letalstvo, ki je na zelo nizki stopnji in tehnično nepopolno.

Glede ameriškega letalstva je polkovnik Lindbergh dejal, da so Združene države pred petimi leti v letalstvu na svetu vodile. Zadnja leta pa so jih prekosile druge države. Kriva je tega ameriška industrija sama, ki se ni izpopolnjevala tako kakor n. pr. nemška.

Ameriški listi pristavljajo k tem sodbam, da bodo vzbudile slab vtis zlasti v Franciji, ki skuša svojo letalsko industrijo izpopolniti z ameriškimi stroji in motorji. To razočaranje bo neutehnelo, saj so tudi strokovnjaki angleškega letalstva ugotovili velike pomanjkljivosti pri letalskem materialu, ki ga je Anglija pred kratkim kupila v Ameriki.

Vojaška zveza med Anglijo in Turčijo ter Turčijo in Francijo

Odgovor Anglije in Francije na nedavno sklenitev vojaške zveze med Nemčijo in Italijo

London, 13. maja. o. Angleška in turška vlada sta včeraj uradno objavili sklenitev vojaške zveze, po kateri bosta druga drugi priškočili z vsemi sredstvi na pomoč, če bi v vzhodnem Sredozemskem morju prišlo do napada na eno ali drugo. Po vzhodnem Sredozemskim morjem so vključene tudi Dardanele, ob katerih leži turška posest na Balkanu, in se angleško-turška vojaška zveza nanaša tudi na Balkanski polotok. V imenu angleške vlade je vest sporočil poslanski zbornici ministrski predsednik Chamberlain, turška vlada pa je o sklenitvi pogodbe izdala uradno poročilo.

Podrobne obveznosti Turčije in Anglije bodo določene v bližnji bodočnosti pri nadaljnjih posvetovanjih.

Ves angleški tisk danes pozdravlja sklenitev te vojaške zveze ter pravi, da pomeni ta korak neke poročstvo za nedotakljivost Turčije, marveč je tudi navede važna za obrambo Balkana in Romunije. S to zvezo je postavljen nov branik miru v Evropi in na bližnjem vzhodu.

Predsednik turške vlade o zvezi z Anglijo in Francijo

Sarigrad, 13. maja. m. Včeraj popoldne ob pol 5 je na seji velike turške poslanske zbornice prebral predsednik turške vlade Refik Saidam izjavo o zunanji politiki in o sklenitvi sporazuma med Turčijo in Veliko Britanijo. Velika turška poslanska zbornica je soglasno, z vsemi 353 glasovi, odobrila sklenjeni sporazum, ki vsebuje šest členov. Po izjavi predsednika turške vlade sta Turčija in Velika Britanija sklenili sporazum, za čim tesnejše medsebojno sodelovanje. Sklenili sta ta sporazum v popolnem medsebojnem zaupanju, potem ko sta podrobno preučila koristi obeh držav. Tako sta prišli do sklepov, ki jih bodo jamčile medsebojne obveznosti. V sporazumu med obema državama, katerih koristi se stikajo na Sredozemskem morju, je določeno, da se bosta v primeru vojne v tem delu Evrope obe državi takoj uprli vsakemu sovražnemu nastopu. Zaradi ohranitve miru bosta mogli Turčija in Velika Britanija pozneje tudi razširiti svoje obveznosti. Pred oči ima obe vladi tudi možnost, da se odnošaji med Turčijo in Anglijo še bolj poglobita. Kadar bo šlo za ohranitev miru in za koristi teh držav na Balkanu, bosta obe vladi nastopali skupno.

Letalska parada pred generalom Francom v Madridu

Madrid, 13. maja. Na madridskem letališču je včeraj bila velika letalska parada pred generalom Francom, največja, kar jih je Španija doslej doživela. Udeležili so se je tudi nemški in italijanski letalci-prostovoljci. Pri njej je nastopilo 700 letal. General Franco je sam izročil italijanskim in nemškim letalcem odlikovanja. Pri tem je poudarjal hrabrosti in tehnično znanje teh letalcev v križarski vojni proti komunizmu. Po paradi je general Franco izjavil, da je hrabrost teh letalcev postala že skoraj bajna. Medtem ko se je Španija borila za svobodo, so prišli veterani iz Nemčije in Italije, da se nesebično pridružijo Špancem v boju proti komunizmu. Špansko letalstvo se bo tudi v bodoče izpopolnjevalo, tako da se bo letalska obramba Španije v primeri z današnjim stanjem silno povečala. Samo letalsko orožje more Španijo narediti veliko.

Načelnik ameriškega generalnega štaba Marshall je dopotoval v Brazilijo. Njegovo potovanje je v zvezi s pripravami za sklenitev ameriško-brazilske vojaške zveze.

Poljska o svoji vlogi v protinemški zvezi

Varšava, 13. maja. o. V poljskem zunanjem ministrstvu so tuji časniki včeraj dobili naslednje pojasnilo:

V zvezi z načrtom za vojaško in obrambno pogodbo med Anglijo, Francijo, Poljsko in Sovjetsko Rusijo Poljska ne namerava storiti ničesar, kar bi lahko vzbujalo misel, da se Poljska pridružuje načrtom za obkoljevanje Nemčije. Poljska bo ostala zvesta načelu dvostranskih pogodb.

Glede nekakega japonskega posredovanja v sporu med Poljsko in med Nemčijo, o čemer so novice razširili francoski listi, so zunanje ministristvo zadržali, da ni glede tega vprašanja prišlo med Poljsko in med Japonsko do nikakih posebnih diplomatskih posvetov. V odnošajih med Poljsko in Nemčijo ni do zdaj nobene spremembe. Zaradi tega je Poljska hvaležna izjavam, ki sta jih zadnje dni dala o bodoči evropski politiki predsednika angleške in francoske vlade.

Pomagaj postaviti slovenski prosvetni dom v Ljubljani!

Seja celjskega mestnega sveta

Celje, 13. maja.

Snoči je bila v dvorani mestnega poglavarstva redna seja celjskega mestnega sveta, kateri je predsedoval župan g. dr. Voriš. Po pozdravu zastopnika g. bana okrajnega načelnika g. dr. Zobe je predsednik poročal, da so bili vsi sklepi zadnje seje izvršeni. Nato je poročal o odločitvi seji za Mestno zavetišče, ki je bila 4. maja. Na tej seji je bilo sklenjeno, da bo kupila mestna občina harmonij za 5000 din za kapelico v zavetšču. Zastila kmečka hiša se je že uredila, sedaj bi bilo potrebno, da se zgradi poseben paviljon za otroke, odnosno prizidek, kjer bi se ti prostori uredili. Na seji ubožnega sveta je bilo odobrenih 7 prosilcem mesečnega podpora po 550, 12 prosilcem pa se je podpora zvišala za 290 din mesečno. Za okrajne svetovalec ubožnega sveta so bili imenovani gg. dr. Kajetan Gantar, Mekeln Fric, ravatelj Jerič, Zabukovšek Maks, Strenčan, Medved, Plevčak, Dorn, Martinčič, Golob, Kranjc, Krolfič Jože, Kodela, Dolenc, Jagodič, Rebou ml.

Poročilo finančnega odbora je podal mestni svetnik in finančni referent ravatelj g. Černelč. Poleg številnih malenkosti je poročal, da je z gradnjo polstabilnega mostu čez Voglajno že pri koncu, da pa je potrebno, da se podaljša cesta med Gaberjem in Cretom. Za to se je odobril znesek 55.000 din. Za gradnjo ceste od Petrička do levškega mostu se odobri 43.000 din. SPD se nakloni podpora 900 din za zajetje vode za studence na Celjski koči. 39. p. p. v Celju je dobil vojaško godbo. Celjska mestna občina je dala za nabavo instrumentov 20.000 din podpore pod pogojem, da ostane ta vojaška godba v celjski garniziji vsaj 10 let, v nasprotnem primeru pa obvelja podpisana pogodba, da se vrne ta denar celjski mestni občini.

Onečiševanje Savinje in njenih pritokov je bil že lansko leto večkrat predmet živahnih razgovorov na sejah celjskega mestnega sveta. Da se letos prepreči še nadaljnje onesnaževanje Savinje, bo mestna občina vpeljala kontrolno službo, na banko upravo pa se bo obrnila, da po svojem organu pregleda čistilne naprave.

Za elektrarno in mestna podjetja je poročal g. Golob. Odobri se znesek 1847 din za namestitve električne svetilke pred kasarno Kralja Petra I. na Dečkovem trgu. Tovarni Volta se dovoli znižanje uporabe električnega toka, če je uporaba preko 75 obratnih ur na 0,80 din. Nabava vodovodnega materiala se odda Dolžanu Franju za 17.000 din. G. Haselbachu se dovoli brezplačna uporaba vode v obrtne namene za garažo do preklica. Za popravilo retortne peči v mestni plinarni se odobri 6500 din.

Važno poročilo gradbenega odbora, je podal gradbeni referent g. Fazarinc. Tehnični razdelek v Celju je sporočil, da še niso poravnane odškodnine za odstopljeno zemljišče v reguliranem delu tretje etape, in sicer 59.939 din. To odškodnino morajo poravnati banska uprava, okrajni cestni odbor in celjska mestna občina. Na celjsko mestno občino odpade 11.922 din. Na seji se je ta znesek odobril in se bo kril iz sklada za regulacijo Savinje.

Načrt za 6. etapo regulacije Savinje odoben

Gradbeno ministrstvo je z odlokom 22. apr. odobrilo načrt za regulacijska dela v 6 etapi, kakor tudi razpis del, čim bo banska uprava rešila sporazumno z zainteresiranimi vprašanje finančiranja del. Mestni svetnik g. Fazarinc je nato poročal, da je bila po gradbenem vodstvu za rev. v 5. in 6. etapi. Iz te je bilo razvidno, da odpade dosedanj podvoz pri drugem železniškem mostu, za nadomestilo kakor tudi za preložitve ceste Celje—Apenik pa ni ničesar predvidenega, dasi odpade po projektu okoli 600 m dosedanje ceste. Zaradi tega bi bil potreben komisijski ogled. Iz situacije je razvidno, da bo potrebno delno podaljšanje, verjetno popolna obnova Grenadirjeve brvi, ako bodo piloti zaradi poglobitve struge prekratki.

Gradnja Justične palače

Gosp. Fazarinc je nato poročal o seji, ki je bila v zvezi z gradnjo justične palače. Po dopisih ministrstva pravde in ministrstva za gradbe je komisija ugotovila: za sodne zgradbe prihaja v poštev zemljišče na Glaziji. To zemljišče je last celjske mestne občine. Na osnovi dosedanjih priprav mora preiti to zemljišče v last državnega erarja po menjalni pogodbi med občino Celje in državnim pravosodnim erarjem. Najprimernejše stavbišče za gradnjo justične palače bi bil severno-zapadni del Glazije med novoprotjektiranimi cestami. Mestna občina prepusti pravosodni upravi ta prostor v zameno za prostor starega okrožnega sodišča z vsemi na njem se nahajajočimi zgradbami vred z dostavkom, da zasiplje mestna občina stavbišče, da ne zaida ostalega prostora Glazije, temveč ga preuredi v park, razen tega prispeva k vodvodnim, plinskim in električnim instalacijam največ 300.000 din v delu in materialu. Stavbišče na Glaziji bi merilo 14.000 kv. m. Ker jet-

nišnica ne bo mogla biti zgrajena v prvi etapi v smislu načrta za uporabo štirimilijardnega investicijskega posojila, to je v šestih letih, se mestna občina zavezuje prepustiti pravosodni upravi nadaljnjo brezplačno uporabo prostorov sedanje jetnišnice s tem, da jih država sama vzdržuje do končne izročitve, to je največ deset let od dne odobritve menjalne pogodbe.

Nov stadion

Tehnični oddelek mestnega poglavarstva je izdelal generalni načrt za stadion. Po načrtu bo igrišče veliko 105×70 m. Tekališče je predvideno v širini 7 in pol metra ter ima 6 prog za 400 metriški tek. Najmanjši radij tekališča je 24 m. V sredini igrišča je pokrita 50 m dolga tribuna. Njeni prizemni prostori bodo izrabljeni za garderobe, kopalnice in klubske prostore. Stadion bo imel dva glavna vhoda. Pri teh bodo nameščene blagajne, med obema vhomoda bo restavracijska zgradba s stranskimi prostori. Pred tribuno je predviden okrog 30 m širok prostor za razvrstitev publike.

Jutri - vsi na tabor mladine JRZ v Celju!

Ljubljana od včera do danes

V megli se je prikazalo davi že zgodaj sone. Jutri je bilo kar precej mrzlo, tako da so si ljudje govorili, zdaj bomo pa dobili spet lepo vreme. Toda ko je se megla razveljala, se je zaupanje kmalu porazgubilo, kajti nebo še vedno ni očiščeno. Spomladi se menda res mora izliti mokrota v nekem mesecu. Zadnja leta je ta dolžnost prihranjena maju.

Razstava v Jakopičevem paviljonu

bo odprta do 15. t. m. Dela gostje Nore Lavrinove, Bare Remčeve in Tineta Gorjupa so deležna splošne pozornosti. Razstava je doslej imela že zelo veliko število obiskovalcev. Jutri, v nedeljo, bo prav gotovo spet velik obisk, saj bo vodil po razstavi in tolmačil prof. Stane Kregar.

Vsak dan več cvetja

Na trgu je vsak dan več cvetja. Tulipani, šmarnice, narcise — vsega je dovolj. Ljudje z veseljem kupujejo šopke in jih nosijo domov, da si napravijo stanovanje nekoliko prijetnejše. Pri stojnicah z živili jih dobite, še same prodajalke vam ponujajo: »Gospod, kaj šmarnice, ali pa morebiti narcise? Pri tromostovju so posebne stojnice za cvetje. Tam je mnogo obiska, saj je tudi cvetje, ki je napredaj, prav lepo in izbrano. Šopek napravi dom precej bolj prijeten in domač. Malo se pa mora tudi v hiši poznati, da cvetoči māj prinesel je na zemljo raj.

Prve letošnje gobe na trgu!

Davi so prinesli tam iz Dobrunj pri Ljubljani na trg prve letošnje gobe. Seveda je bila stojnica, na kateri so jih prodajali, deležna obilnega navala. Kar pravo pravcato obleganje je nastalo.

V Ljubljani ljudje pridno zidajo

Pisali smo že o novem poslopiju hotela »Slonac«, o palači »Slavije«, o »Bati« in o drugih stavbah mesta. Pa tudi druge nove stavbe se prav naglo dvigajo in bodo že v kratkem lahko izročene svojemu namenu. Posebno hitro raste poslopje, ki ga grade uradniki Pošte hranilnice tam na Bleiweisovi cesti. Uradniki Pošte hranilnice upajo, da se bodo lahko že jeseni preselili v svoje novo, res lepo poslopje. — Tam na nekdanjem Kavčičevem poslopiju na Privozu grade polkrožno poslopje, ki je zaradi svoje posebne oblike zelo zanimivo. Palača »Slavija« in »Bati« sta v surovem stanju že dograjeni. Trenutno opravljajo na njih že zunanja zidarska dela ter dela, ki spadajo v posamezne profesionalne stroke. Za letos bosta obe ti dve stavbi izročeni rednemu poslovanju. Ob času, ko bodo vsa dela v kraju ter obe stavbi dokončani tudi do vseh podrobnosti, bodo prišli na vrsto še zanemarljive, že čez pol razklane hiše, ki stoje zdaj še pred njima ob cesti. Podrli jih bodo, tako da se bosta palači tudi od cestne plati lahko povsem uveljavili. Čudna reč pa je vprašanje nove palače hotela »Slonac«. Hotel je že zdavnaj dograjen, toda še vedno je mrtev, razen v pritličju, kjer so bili poslovni lokali že oddani v najem in tudi že lep čas obratujejo. Zgoraj pa je še vse tiho. Širijo

Glavni dostop do stadiona je predviden po cesti, ki se pod Deličkom odcepi od banovinske ceste. Javna stranišča bodo nameščena na vznožju hriba v neposredni bližini vходов. Celotna površina stadiona znaša okrog 15.000 kv. m. Izkop in nasip bo izravnal in znaša približno 43.000 kubičn. m. Gradnja je projektirana v dveh etapah. Prva etapa bo obsegala zemeljska dela, druga pa izpopolnitvena dela in zgradbe. Za prvo etapo so predvideni stroški v znesku 718.000 din, za drugo pa 708.000 dinarjev, skupaj torej 1.426.000 din.

Dva nova pravilnika

Personalni referent narodni poslanec g. prof. Mirko Bitenc je nato prebral pravilnik o ureditvi medz stalnih in začasnih delavcev pri celjski mestni občini. Osnovna najnižja mezda za poklicne kvalificirane delavce je 5 din, za vse druge delavce pa 2,75 din, rodbinska doklada pa je za vse enaka, in sicer 2 din za vsakega otroka. Soglasno je bil sprejet tudi pravilnik o socialnem skrbstvu za brezposelne. Pri zaposlitvi bodo pri izrednih delih prišli predvsem v poštev v Celje spadajoči družinski očetje, potem šele drugi.

Po javni seji je bila tajna seja, ki je trajala do pol 10.

Poziv tujcem, ki bivajo v Ljubljani

Tujci, ki bivajo v območju uprave policije v Ljubljani in imajo dovoljenje za zaposlenje (izkaznico o poklicu), veljavno na nedoločen čas, se pozivajo, da predložijo to v potrditve, oziroma v pregled še ta mesec na upravi policije v sobi št. 1. Izkaznice, ki ne bodo predložene do 30. maja 1939, postanejo po tem roku neveljavne.

Pet obtoženih, dva obsojena

Maribor, 12. aja.

V današnjem Slovenskem domu smo poročali o razpravi, ki je bila danes dopoldne pred mariborskim okrožnim sodiščem zaradi uboja na Sobru pri Mariboru. Dne 12. febr. je bil ubit posesniški sin Anton Jare, miren in trezen fant. Obtoženih je bilo pet osumljencev, od katerih pa sta svojo krivdo priznavala le dva, ki sta bila tudi obsojena. Matija Stegne in Franc Ofentavšek sta dobila vsak po 4 leta in 10 dni robije ter 3 leta izgube častnih pravic. Anton Ofentavšek, Rudolf Ermut in Anton Zunko pa so bili oproščeni.

Žalostna smrt mladenke

Ponova vas-Sentjur.

Te dni so položili na šentjurskem pokopališču v grob priključeno 18letno Ivanka Mehletovo iz Ponove vasi pri Sent Jurju. Dekle je zadnje dni tožila mater, da jo boli vrat, in da mora v Ljubljano k zdravniku ali v bolnišnico. V spremstvu svoje matere se je podala Ivanka v Grosuplje, da odpotuje v Ljubljano. Tam ji je naenkrat postalo slabo — naslonila se je na mater, nakar so jo s pomočjo ljudi, ki so čakali na vlak, odnesli v trgovino ge. Angelce Javornik Potočnikove, kjer je dekle v nekaj minutah izdihnila vpiroci matere. Poklicani zdravnik je mogel ugotoviti samo smrt, ki naj bi nastopila radi srčne kapi. Mlado Ivanka so nato prepeljali na dom v Ponovo vas in jo položili na mrtvaški odel. Kako je bila Ivanka priključena, je pokazal pogreb in cvetje, ki so ga ji nanosili. Pokojni Ivanki je oče umrl lansko leto tudi začet od srčne kapi.

Šport v zadnji minuti

V drugem kolu tekmovanja za Davisov pokal so se včeraj pričele tekme med Anglijo in Novo Zelandijo. Angleži so za ta srečanja postavili: za posamezne igre sta določena Hare in Shays, za igro v dvojce pa Hare in Wilde. Novozelance pa bosta zastopala Malfroy in Brown, za igro v dvojce pa Coombe; Malfroy. Kljub temu, da so Angleži imeli precejšnje prednosti v sestavi svojega letošnjega moštva, menimo, da jih je treba v tekmi z Novo Zelandijo smatrati za favorite, ki bodo zmagali in se kvalificirali za tretje kolo.

Ellen Jacobs je prišla te dni v London, da se bo dostojno pripravila za letošnji veliki mednarodni teniški turnir v Wimbledonu. Jacobsova je izjavila, da je trenutno prav v slabi formi, ker vso zimo ni prav nič trenirala. Pisala je namreč zgodovinsko knjigo.

Budge, Vines, Tilden in Nüsslein se bodo prihodnji teden pomerili na novem profesionalnem turnirju v Wimbledonu. Za ta svoj nastop bodo dobili približno 280.000 dinarjev. Res lahko zasluženo denar!

»Little« Dado, znani angleški bokser, zahteva, da se mu dovoli boj s Petrom Kanejem. »Little« Dado hoče, naj bi se vodila borba za naslov svetovnega prvaka.

s travnatimi rušami. Na to urejeno nabrežje so s Krakovskega nasipa včeraj spet prvič preselili tržišče za drva, tnaile in fiziologke.

Bralec, ki ga je bil „razsvetlil“ Bakh

Pred neko tablo, kjer so vsak dan nalepljeni časopisi in kjer se pridno zbirajo bralci, se je včeraj ustavil možak, ki jo je bil po vsem videzu priselak iz »vinskega hrama«, kjer je pridno »nakladal« letošnji pridelek. Kar dobro »porčijo« si ga je bil privoščil, vse je tako kazalo. Bakh ga je bil razsvetlil tudi s politično modrostjo in glej, kmalu je zagledal ugodno priliko, da nekaj te modrosti razodene tudi drugim. Stopil je k časopisni tabli, nekaj časa pobiral z očmi migljajoče črke in jih skladal v besede, nato pa je spregovoril učeno in začel razkladati drugim, tihim bralcem, kakšen je današnji mednarodni politični položaj. Dobro jih je »brusil«, kar zmanjkali mu ni hotelo. Šele čez dolgo časa se je »komentiranja« naveličal.

Včeraj je bilo devet voženj

Na rečevalni postaji je zadnje čase mnogo manj prometa kakor navadno. Je že tako: maja se ljudje, če ni res prav nezgodno nujno, le neradi podajajo v bolnišnico. Včeraj so rečevalci morali na »teren« devetkrat. Naložili pa so vselej le bolnike z notranjimi boleznimi. Samo v enem primeru je bila izjema: nekdo je smodil ogle, pa se je s strupenim plinom zastrupil.

Herwey Allens

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Nekega večera pa, ko je prišel iz ulice Sainte Anne na vogal ulice Dauphine, je nenadoma obstal pred pramenom luči, ki je padal iz napoli zastrih zaves na tlak. Imel je občutek, da se ne more prestopiti. V sobi tik nad njim je nekdo igral »Marlbrough s'en va-t-en guerre«.

Skočil je k hišnim vratom, zagrabil za obroč in začel divje udarjati po vratih. Godba je utihnila. Slišal je korake in šumenje obleke — in spoznal nepozabno hihitanje mistress Udneij. Odprl je vrata in vstopil. Veža je bila čisto temna. Za trenutek je obstal. Nato je zasvetila sveča.

Florence je prihajala po stopnicah navzdol. Bila je mrtvaško bleda in je nosila žalno obleko. Okoli vratu ji je visela ovratnica iz črnih biserov.

»Ali si ti, Toni?« je vzkliknila in se oprliela ograje.

»Da«, je zašepetal.

»Ali je David...?« je zasopihal.

»Da — ali ne — ne vem, kaj misliš, je zajecjala.

»Tega ne veš?« je zaklical. »Potem ti bom pokazal.«

Sveča je padla po stopnicah navzdol in prvič v svojem življenju je razumela mistress David Parish, kaj pomeni biti poročen.

V sobi je sedela pri klavirju mistress Udneij in duhala. S stopnic je smrdelo po ognju.

»Za božjo voljo, otrok«, je zakričala v vežo, kjer se je sveča kadila in topila na preprogi.

»Če ne bosta pazila, bo še hiša zgorela. Takoj pridita gori. To je neverjetno.«

Ko sta pa sedela pri njej, ni mogla zakriti svojega notranjega zadovoljstva.

»Moj Bog«, je rekla mistress Udneij in jokala.

»In preden boš odpotovala spomladi v Anglijo, moraš prisostvovati najini poroki in urediti hišo. Ali ne, mama?« Šest mesecev mora vendar miniti po...«

»Ne govori o tem«, je odvrnila mati, ki ni mislila že spomladi odpotovati nazaj v Anglijo.

Obrisala je solze in pogledala svojo hčer. Še nikdar v svojem življenju se Florence ni tako sladko nasmejala svoji materi.

Mistress Udneij je razumela, da je njeno poslanstvo končano. Prijela je Antonia za rame in ga stresla. »Skrbi zanjo, skrbi zanjo ti, otrok sreče!« je vzkliknila jokaje in ga poljubila.

Tedne dolgo zimsko potovanje skozi gorsko divjino do izvira Ohia, kjer je lahko videl samo še sledove svojega izgubljenega premoženja, je zadalo slabemu zdravju Davida Parisha zadnji udarec. Samo z nečloveško trdoživostjo se je v svojem obupnem položaju vzravnal in najel ladjo, da bi po Mississippiju dosegel s svojo ženo in mistress Udneij New Orleans. Toda niti mirna vožnja po reki ni mogla pomagati izrpanemu in obupanemu Davidu. Zadel ga je kap, ko je pisal pismo Vincencu, za katerega je mislil, da je v Philadelphiji, in da bo njegov naslednik. Reka je na svojem potprijilnem hrbtu pripeljala obe ženi do njihovega cilja kakor naplavljenno blago.

V aprilu je bila poroka. Mistress Udneij je vztrajala na tem, da bo novoporočenca blagoslovil protestantski župnik; Antonio pa je zahteval slavnostno službo božjo v katedrali, kar je bolj ustrezalo njemu in tudi običajem pokrajine Louisiana. Dva medena tedna je mladi par preživel v »Silver Ho-jus«. Nato je prišla še mistress Udneij, ki naj bi pomagala urejati dom. Mati in Florence sta zimo preživele tako, da sta uredili hišo po svojem okusu. Antonio jima je dal proste roke. Pri opremiti, ki si jo je dal Antonio napraviti še kot samec, je bilo treba marsikaj izpremeniti, da bi ustrezalo bodoči družini.

Solska soba je postala otroška soba. Iz sobe je izginila nepotrebnna črna tabla in nekaj zemljevidov. Mistress Udneij je gledala v bodočnost in ukrenila vse potrebno.

»S tem vendar še lahko počakaš«, je rekla Florence.

»Ti tega ne razumeš«, je odvrnila mistress Udneij. »Zakaj vendar ne bi pripravila vsega, preden odpotujem?«

»Seveda«, je rekla Florence. Na tihem je vedela prav dobro, kaj hoče. Nekaj se je vendar naučila v letih življenja z Davidom.

Meseca junija je mistress Udneij odpotovala. Ko je sama vstopila v ladijsko kabinu, se je zadelala sama sebi mučenica, ki je svoji edinki končno potegnila iz ognja toliko zaželeni kostanj. »Nikdar mi ne bo oprostila ženitve z Davidom«, si je rekla. »To tudi razumem. Toda sedaj sva bot.« Tako je sedela nekaj časa z rokami sklenjen-

imi v naročju. Nobenega dela ni imela. Šla je po svoje igralne karte...

Ko sta se gospodar in gospodarica pripeljala pred svoj dom v »Silver Ho«, so mirno ležale sence magnolij na travnikih. Zvečer je vzel Antonio svojo Madono iz elegantnega zavitka in jo postavil v vdolbino v zidu.

Posle s prevozom srebra je vedno bolj prepuščal MacNabu. Popolnoma je zadostovalo, če je samo z enim budnim očesom nadziral promet. Vincenc je prevzel Parishovo mesto v Philadelphiji, kar je bilo s trgovskega stališča velika prednost.

Tonija ni pripeljal s seboj. »Zakaj, ti bom povedal, ko pridem prihodnje poletje v New Orleans. Fantu se dobro godi pri Ani.«

Kako lepo bi bilo sedaj, če bi imel svojega otroka pri sebi? Je pomislil včasih Antonio. Včasih je pripovedoval o tem Florenci. Brzbitno ga je poslušala.

»Nikar si nisem domišljala, da si vedno živel v samostanu, je rekla.

Antonio ni nikdar več govoril o Angeli, prav tako kakor ona ne o Davidu. Zažgal je šolsko tablo in prodal ponjia z neuporabljenim sedlom in vajeti. Preteklost je bila pokopana. V prihodnjem aprilu bo treba opremiti otroško sobo, če bo šlo vse po sreči.

Sicer pa so jima potekali dnevi v miru in zadovoljstvu, s polnim upanjem v bodočnost in z mnogimi skrbmi za najrazličnejše potrebe plantažnih polj. Antonio in Florence sta s ljubila. On je seveda ni ljubil tako strastno kot ona njega. Strast v najglobljem smislu je preživel pri Angeli. Ko torej Florenci ni mogel nuditi one najvišje ljubezni, jo je ljubil z vzvišenim sočutjem: življenje naj sedaj na drug način nadomesti to, kar ji je bilo odvzeto. Osrečeval jo je s skrbno in preudarno nežnostjo, ki je ni mogla razumeti in ki jo je včasih celo zmedla.

Florence je ljubila Antonia še kot dekle v Livornu. Toda mrzla leta skupnega življenja z Davidom so pod svetovnjaškim vodstvom mistress Udneij zadržile v njej slednje sveže in domačnostno čustvo. Iz ledine je pogrnalo poletje, polno sočnega listja in cvetja. Florence v svojem soprogu ni dobila le tega, kar je izgubila, ampak tudi to, česar si nikdar ni drznila upati. Našla je končno samo sebe.

Po težkem porodu je hitro okrevala in postala lepša ter močnejša kot kdaj sploh. Napet izraz, ki je bil v prejšnjih letih kazil obraz, ji je izginil za vedno. Otroci je bil kršten na ime Marija.

Od tu in tam

Člani glavnega odbora združene opozicije se bodo po daljšem odmoru spet sestali v Zagrebu in se pogovarjali o notranje-političnem položaju ter o možnosti končne rešitve hrvatskega vprašanja. Verjetno je, da se bo tega posveta udeležil tudi dr. Maček osebno.

Na šest mesecev strogega zapora je bil obsojen bivši sarajevski podban Mihajlo Krečković. Mož se je bil preveč zagrizel v svoje politične nasprotnike ter pri volitvah kot vnet prišast M. Stojadinovića delal stvari, ki niso bile dopustne. Tako je bila njegova zasluga, da je bilo v Bosni odpuščenih večje število uradnikov, ki so glasilni za dr. Mačka. Zaradi teh pregreh je prišel pred sodišče v Prijepolju, kjer je dobil 6 mesecev. Uzlajeni podban pa se je pritožil naprej na kassacijsko sodišče, toda te dni je dobil odgovor, da je bila njegova pritožba odbita, a kazen v celoti potrjena. Preden je prišel pred sodišče, ga je nova vlada odstavila.

Za skupno izdajanje cerkvenih knjig sta se sporazumeli srbska in bolgarska pravoslavna cerkev. Ob priliki zasedanja arhijerejskega sabora srbske pravoslavne cerkve sta prišla v Belgrad tudi dva škofa iz Bolgarije in se pogajala za to, da bi obe cerkvi začeli skupno izdajati cerkvene in obredne knjige, ki so jih poprej tiskali v Rusiji. Sporazum je bil dosežen ter bodo besedila srbska, bolgarska in ruska, obenem pa bodo navedeni v knjigah tudi vsi svetniki vseh treh cerkva. To je spet nov korak za zблиžanje in sodelovanje obeh pravoslavnih cerkva.

Precejšnje izboljšanje je nastopilo po daljši krizi in zastoji v naši pomorski trgovini. Od jeseni so bile skoraj vse tovorne ladje nezaposlene ali pa so prevažale tovor po nizkih cenah, od katerih lastniki skoraj niso imeli nobenega dobička, če že niso imeli izgube. Zadnja dva tedna pa se je povečalo povpraševanje, obenem pa so se prevozne pristojbine dvignile, bržkone zaradi podražitve premoga. Brezposelnost v Dalmaciji se bo torej občutno znižala.

Nova kratkovalovna radijska postaja bo v kratkem dovršena v Zemunu pri Belgradu. Postaja bo oddajala na različnih valovih, in sicer podnevi na dveh, ponoči pa epet na dveh, ker bodo te oddaje namenjene izselencem preko Oceana. Nova postaja bo zamenjala dosedanjjo, ki je mnogo preslabotna ter ne more služiti v pravi meri svojemu namenu.

Ječmen in zob za živino sta letos dosegla mnogo višje cene kakor pa pšenica. Običajno je, da je cena pšenice dosti višja. Ker pa je letos na vseh svetovnih tržiščih nastal zastoj in trgovini e pšenico, so cene začele padati in se pri nas prodaja etot pšenice največ za 150 din. Nasprotno pa se je cena ječmena dvignila na 166 din za stat. To si razlagajo za dejstvo, da ee povsod v Evropi zaradi vojne nevarnosti preskrbujejo z živin-eko krmo in z žitom za živino.

Velikaščen spomenik prostovoljcem, ki so iz Amerike prišli v pomoč Črnogorcem, pa so našli smrt v valovih morja, bodo postavili prihodnje dni na Cetinju. L. 1915. je iz Newyorka odpotovalo z ladjo v Črno goro okrog 300 izselencev Črnogorcev z namenom, da pomagajo svojemu narodu v borbi za osvobodjenje. Ko pa je ladja priplula do albanskega pristanišča Sv. Ivana Meduanskega, ee je približala sovražna podmornica in ladjo potopila. Vsa posadka je s prostovoljci vred utonila. Spomenik bo visok pet metrov in bo izdelan iz brškega marmorja ter bronu.

Okrog 70 vasi v Vojvodini je trpelo veliko škodo zaradi toče. Ker pa je tam izvedeno zavarovanje poljskih posevkov proti toči, bodo dobili vsi, ki so ee bili zavarovali, precejšnje odškodnine od zavoda za zavarovanje proti toči. Kmetje plačajo po 6—10 din za vsako katastrsko jutro posejane zemlje, dobili pa bodo odškodnino na vsako jutro posejano z žitaricami 800—1200 din, za jutro posejano z vinogradi ali sadnimi drevesi od 600 do 1000 din, za druge kulture pa po 500—800 dinarjev.

Svojemu tovarišu je odsekal glavo pastir Slavoljub Rafajlović iz okolice Kraljeva. Ko so ljudje pred dvema dnevnoma našli na pašniku mrtvo truplo 12letnega Radovana Tomića, a nekaj metrov vstran njegovo glavo, si ni nihče znal razlagati, zakaj je prišlo do takega zločina. Ko so orožniki prišli več malih fantičev, med njimi tudi Rafajlovića in jih začeli strogo izpraševati, pa so ugotovili, da je zločin izvršil 13letni Slavoljub. Z Radovanom sta se bila pred kratkim skregala. Zato sta se tudi obmetavala e kamenjem. Ko je bilo Slavoljubu vsega dosti, je prišel za sekuro in etekel za Radovanom. Ko ga je dohitel, ga je pobil na lla in mu s tremi udarci odbil glavo. Potem je šel mirno domov, osnažil sekuro, si opral obleko in odšel k svojemu bratu, kakor da se ni nič zgodilo. Zvečer je epet legel spat, ne da bi domači na njem opazili le najmanjši znak razburjenja. Orožnikom je povedal, da je moral narediti konec prepiru, ker da ni mogel prenesti izzivanja. Zakrnjenega pokvarjenca so orožniki oddali v zapor.

Razbojnike, ki so ubili dva človeka za borih pet dinarjev, je strogo obsodilo sodišče v Velikem Gradistu. Kmet Janković je bil izvedel, da ima esosed Jovan Nikolić doma veliko denarja in zlatnikov. Ta novica mu ni dala miru. Nekaj mesecev je iskal primerne ljudi, ki bi zanj oropali Jankovića. Dobil je tri, ki so šli do zob oboroženi in vdrli v Jankovićevo dom. Jankovića so takoj ubili, njegovo ženo pa tako pretokli, da je naslednjega dne umrla. Ko so prebrskali vso hišo, so našli vsega pet dinarjev. Sodišče je glavnega zločinca obsodilo na smrt, drugega na dosmrtno ječo, Nikolića pa na petnajst let robije. Četrtemu pa ni bilo treba soditi, ker so ga bili že prej orožniki na begu ubili. Kassacijsko sodišče je strogo obsodbo v celoti potrdilo.

Novo veliko zadržno klet grde vinogradni-ki na polotoku Pelješcu. Poljedelsko ministrtvo je darovalo 500.000 din, ostalo pa so zbrali vino-gradniki sami. Klet bo popolnoma moderna in se bo dalo v njej hraniti do 50 vagonov vina, v prvi vrsti tako imenovanega »dingača«, ki je spe-cialiteta polotoka Pelješca.

Zemeljski plin so odkrili pri Veliki Gorici, odnosno pri vasi Kravarsko, ki je oddaljena 25 kilometrov od Zagreba. Takoj se je mestna plinarna lotila vrtanja in postavila tri velike vrtalne stroje. Menijo, da bodo odkrili bogata ležišča plina, nakar bi napeljali posebne plinske cevi do Zagreba. Ta plin ni strupen, povrh pa ima večjo moč in več kalorij, zaradi česar bi se kurjenje s plinom v Zagrebu ne samo pocenilo, temveč bi odpadle tudi številne nesreče zaradi zastrupljenja.

Najčistejša belina je

RADION

belina

Strah mariborskih stanovanj - za rešetkami

Bivši medicinec, gledališki igralec, socijalistični voditelj - vlomilec

Maribor, 12. aja.

Mariborski policiji se je posrečilo danes raz-vozljati izredno zagonetko neprestanih vlomov ter aretirati strahovalca mariborskih stanovanj. Na veliko presenečenje je to mož, ki ga do sedaj nihče ni imel za vlomilca, saj je imel v Mari-boru veliko vlogo zlasti v socijalističnih krogih. Aretirani je bil 43-letni Josip Maixler in vse okol-nosti kažejo, da je z njim dobila policija v roke dolgo iskanega zločinca velikega formata.

Ze od lanske jeseni sem so se dogajali v Mariboru številni zelo drzni vloni v stanovanja, ki so bili vsi izvršeni na enak način. Vlomilec je spretno opazoval svoje žrtve ter je vdrl s po-narejenimi ključi v stanovanje, kadar stranke ni bilo doma. Pobrjal je samo denar in dragocenosti ter stanovanje zopet za seboj zaklenil. Stranke so dostikrat šele čez nekaj dni prišle na to, da so bile okradene. Svoj tatinski posel je opravil z rokavicami na rokah, tako da ni nikoli zapustil prstnih odtisov. Dostikrat mu je padel v roke zelo bogat plen, kakor na primer pri tekstilnem moj-stru Schieru v Tovarniški ulici, kateremu je od-nesel jedneno ročno blagajno s 40.000 din; vdovi polkovniku Lubanoviću v Maistrovi ulici je odnesel za 50.000 din zlatnine in gotovine. Tudi pri vseh ostalih vlonih je vedno napravil dober plen. Policija je vlomilca vedno zasledovala, ven-dar so bila vsa poizvedovanja zaman. Prvo sled je dobila za njim šele te dni, ko je bil izvršen vlom pri gostilničarju Gradniku na Meljski c. Omenjenega dne, ko je bil izvršen ta vlom, je

videla neka stranka v dotični hiši nepoznanega moža, ko je prihajal po stopnicah ter se je iz-gubil na ulici. Stranka je moža na policiji zelo točno opisala. Na podlagi tega opisa je potem policija prišla Josipa Maixlerja, ki pa je odločno tajil, da bi bil zapleten v te vlope. Ko pa so na-pravili pri njem zelo natančno preiskavo, so našli raznovrstno zlatnino, ki so jo okradene stranke prepoznale za svojo last. Pod temi dokazi se je Maixler potem udal ter je nekaj vlomov priznal, in sicer samo tiste, ki so mu jih mogli na pod-lagi zaplenjenih dragocenosti dokazati. Policija je tudi zvedela, da je imel Maixler razmerje kar z dvema dekletoma, ki pa druga za drugo nista vedeli. Tudi pri teh dveh so napravili preiskavo ter so našli pri eni zlat prstan z rubinom, pri drugi pa zlato zapestno uro. Oboje jima je Maixler podaril, je pa obe dragocenosti ukradel.

Maixler ima za seboj zelo pisano preteklost. Nekoč je študiral medicino ter ima tri semestre na univerzi. Potem je bil gledališki igralec, pred leti pa se je znašel v Mariboru, kjer je stopil v vrste socialistov ter je imel v njihovem pokretu veliko vlogo. Nekaj časa je delal v neki tukajšnji tekstilni tovarni ter se je izkazal ob priliki ve-like stavke tekstilcev kot eden glavnih organi-zatorjev in voditeljev. Zaradi tega je bil iz to-varne tudi odpuščen, dobil je potem mesto ne-kega tajnika, zadnje čase pa se je preživljal samo z vloni. Je izrazit zločinski tip, ki je imel že opravka z oblastmi v raznih drugih krajih, kjer se je mudil. Po narodnosti je Nemeec ter sloven-ski sploh ne zna.

Naša izbira

novitet za poletje

ie zopet največjal

J. E. Mayer

kvalitetna manufaktura

Dejniška družba za ponarejanje denarja

Poslovodja - izumitelj aparata za „gledanje v temi“

Maribor, 18. maja.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča sedi danes na zatožni klopi pravcata del-niška družba za ponarejanje denarja, ki obstoji iz 14 osumljencev. Glavni obtoženeec je obenem »poslovodja« te družbe 30-letni kemik Rudolf Dornik, rojen v Fursdorfu v Nemčiji, pristojen pa k Sv. Pavlu v Preboldu. Ostali obtoženci so 23-letni krošnjar Izidor Kramer ml. iz Otema, 42-letni sedlarski mojster Friderik Vezjak iz Or-moža, 28-letni čevljarški pomočnik Ignac Černež iz Hajdine, 23-letni krošnjar Izidor Brusar iz Cvet-lina, 40-letni posestnik Janez Jeza iz Hajdine, 53-letni mizar Martin Klep iz Sp. Hajdine, 39-letni krošnjar Marko Belšič iz Cvetlina, 29-letni mizar Karel Hoinik iz Sp. Brega pri Ptuj, 38-letni kroš-njar Izidor Kramer star. iz Cvetlina, 22-letni tr-govski pomočnik Adam Brudar iz St. Lenarta v Sl. gor., 34-letni krošnjar Imbra Knez iz Cvetlina, 35-letni trgovec Ivan Pintarič iz Pobrežja pri Ma-riboru, 41-letni delavec Avgust Hoinik iz Zemuna.

Rudolf Hoinik je bil sivočasno zaposlen v kemični tovarni v Hrastniku. Prišel se je pečati z izumom aparata, s katerim bi se baje lahko gledalo v temi. Nazval je aparat »Vismacit«. Delo na aparatu pa je naenkrat opustil ter se je začel baviti z mislijo, da bi ponarejal denar. Ker ni imel sredstev, je začel iskati kompanjone z de-narjem. Ker je bral v časopisih, da so razkrili v okolici Ptuja ponarejevalce denarja, ki so imeli tam veliko pomagavev in prijateljev, je sodil, da bo tam lahko našel tudi on ljudi, ki bi ga podpri-li z denarjem. V začetku leta 1938 se je odpeljal v Ptuj ter stopil v zvezo z Avgu. Hoinikom. Sled-nji ga je seznanil z ostalimi soobtoženci. Ti so napravili družbo, ki je zbirala denar. Obetali so si veliko zaslužka pri tem poslu. Nabrali so toliko denarja, da si je Dornik lahko nabavil potrebno aparate — opalograf, fotografski aparat ter ke-mikalije in papir. Dornik se je najprej nastanil pri Vezjaku v Ormožu, potem pa se je preselil v Celje, stanoval pa je tudi v drugih meslih ter se večkrat vozil v Zagreb. S fotografskim apar-atom je napravil posnetke 500 dinarskega bankov-ca ter je prenesel kopije na papir. Na pol izdelane bankovce je kazal svojim »družabnikom« ter jih prepričal, da bo iz zadeve nekaj nastalo. Na ta način jih je pripravil do tega, da so ga podpirali stalno z večjimi vsotami. Večkrat je imel z njimi sestanke v gostinah v Ptuj, ter so se dogovar-jali, kako bodo spravljali falsifikate v denar. A lepe načrte so jim uničili neusmiljeni orožniki, ki so postali na Dornika pazljivi ter so potem spravili pod ključ ee njegove »družabnike«. Na-rodna banka je ugotovila, da so orodje in sred-stva, ki so jih zaplenili pri Dorniku orožniki, po-polnoma zadostovala za ponarejanje bankovcev.

Pri današnjih razpravi se Dornik zagovarja, da ni imel namena denarja resnično izdelovati,

Obupala je nad življenjem

Grosuplje, 1. maja.

Pretekli teden je sprejela mati zemlja v svo-je naročje zapet mlado dekle. Pavla, trgovska pomočnica, rodum iz Stajerske, je obupala iz ne-znanega vzroka nad svojim mladim življenjem. Pridno in pošteno dekle ni kazalo nikakih znakov obupanosti — vendar pa je težila, da je živčno uničena. Dopoldne smo jo še videli dobro razpo-loženo v trgovini — ob 11 pa so našli nesrečno prihljubeno dekle na podstrešju skednja obešeno. Ob veliki udeležbi ljudstva so mlado, nesrečno dekle položili v grob na grosupeljskem pokopa-lišču.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Baromet- sko stanje	Tempe- ratura v °C	Relativna vlažnost v %	Oblačnost 0—10	Veter (smer, jakost)	Pada- vine mm	vrsta
Ljubljana	759.1	17.6	6.4	91	mal.	0	3.3 dež
Maribor	757.2	16.4	6.0	80	0	0	—
Zagreb	759.5	19.0	11.0	80	10	ENE ₁	7.0 dež
Belgrad	759.8	21.0	11.0	70	0	0	1.0 dež
Sarajevo	761.0	19.0	5.4	70	8	0	—
Vis	761.0	13.0	9.4	90	6	0	4.0 dež
Split	760.3	18.0	10.0	70	6	ESE ₂	—
Kumbar	759.8	19.0	13.0	80	5	NE ₂	—
Rab	760.9	16.0	10.0	90	4	SE ₂	0.3 dež
Dubrovnik	757.9	18.0	12.0	70	6	S ₂	—

Vremenska napoved: Spremenljiva oblačnost, nestanovitno, nekoliko topleje vreme.

Koledar

Danes, sobota, 13. maja: Servacij.
Nedelja, 14. maja: Bonifacij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek Resljeva 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Mestno zdravniško dežurno slu-žbo bo opravljal od sobote ob 8 v. do ponedeljka do 8 zjutraj mestni zdravstv. svetnik dr. Mis Franta, Poljanska cesta št. 15/II, telefon št. 32-84.

Franciška prosveta M. O. v Ljubljani priredi 21. t. m. svoj društveni izlet na Zaplaz pri Čatežu. Odhod iz Ljubljane z osebnim vlakom ob 8.05 zjutraj do postaje Velike Loke. Po pri-hodu na Zaplaz okoli 11 bo skupna sv. maša z ljudskim petjem. nato skupno kosilo. Popoldne piknik s prsto zabavo. Popoldne ob 4 šmarnice z ljudskim petjem in nato povratek v Ljubljano, kamor dospemo ob 20.30. Stroški za vožnjo in prehrano bodo znašali okoli 35 din. Obvezne pri-jave za izlet sprejema pisarna Pax et bonum v franciškanem prehodu najpozneje do 18. t. m. Vsi člani in prijatelji naše prosvete vlnudno vabljeni.

Sestovi gojenci, ki obiskujejo na konservato-riju oddelek za deklamacijo in dramatično igro, in sicer: Senegačnikova, Ročnikova, Baukartova, Praprotnikova, dalje Starič, Tiran, Polik in Raz-tresen bodo nastopili v ponedeljek na interni produkciji v Hubadovi dvorani. Začetek je ob četrti na 7 zvečer, igrali bodo posamezne prizore iz »Komedije zmešnjav«, »Kar hočete«, »Orliča« in V. dej. iz Wildgansove »Ljubezni«. Na nastop profesor Sestove konservatorijskega oddelka opo-zarjamo ter sporočamo, da se dobi podroben epod-red v knjižarni Glasbene Matice.

Uprava policije v Ljubljani obvešča, da bo pregled novih motornih vozil v petek, dne 19. maja 1939 od 8 do 11 v Ljubljani na Bregu št. 20, dovoz iz Novega trga. K temu pregledu je pripe-ljati tudi vse avtomobile, avtobuse in motociikle, ki letos iz kakršnega koli vzroka še niso bili ko-miejsko pregledani in odobreni.

Ljubljansko gledališče

Drama: Začetek ob 20.

Sobota, 13. maja: »Utopljence«. Red A.
Nedelja, 14. maja: »Žene na Niskavariju«. Izven. Glaboko znižane cene od 14 din navzdol.

Ponedeljek, 15. maja: »Othello«. Red B.
Torek, 16. maja: zaprto.
Sreda, 17. maja: »Othello«. Red Sreda.
Četrtek, 18. maja: »Živi mrtvec«. Red Četrtek.
Petek, 19. maja: zaprto.
Sobota, 20. maja: »Velika skušnjava«. Premiera.
Premierski abonma.

Mariborsko gledališče

Sobota, 13. maja, ob 20: Potopljeni svet. Red C.
Nedelja, 14. maja, ob 20: Prodana nevesta.
Gustovanje gđ. Pavle Udovičeve. Zadnjič.

Prešernova rojstna hiša v Vrbi

Dela v odkupljeni Prešernovi rojstni hiši so dokončana. Hiša je vzpostavljena na zunaj in zno-traj v Prešernovo dobo. Poslej bo ta hiša ne le Prešernov muzej, marveč tudi naš slovenski na-rodopisni muzej v malem. To hišo bo v nedeljo 21. maja izročil Odbor za odkup Prešernove rojst-ne hiše v last in skrb banovini in bo poslej na voljo vsem obiskovalcem — častilecem našega Preš-erna. Spored te slavnosti bo tale:

V nedeljo bo ob desetih dopoldne sveta maša v cerkvi sv. Marka.

Prihod iz Ljubljane s katerim koli jutranjim vlakom do Zirovnice ali do Lesc. Od obeh postaj je lepa pot ob železnici, nekaj bližja iz Zirovnice (30 minut) kot iz Lesc (45 minut).

Po sv. maši se ob 11.30 zbere pred Preš-ernovo rojstno hišo. Tam bo imel glavni govor Oton Zupančič. Za njim bo predsednik Odbora za odk-up Prešernove rojstne hiše, rektor dr. Kušej, izročil hišo v last banovine g. banu dr. M. Na-tlačenu. V imenu Brezničanov spregovori župnik dr. Janko Arnežec, v imenu šolske mladine, ki je največ prispevala za odkup hiše, pa dijak-abi-turient Božidar Fink. Po možnosti bo tudi dekla-macija in petje. Nato si bo ob 12.30 ogledalo hišo. Pri vrodu si bo vsak kupil vstopnico, ob izhodu (proti dvorišču) pa lahko kupi razglednice (Prešernova rojstna hiša, Prešerna — foto po ris-bah B. Jakeca) in cerkev sv. Marka. Naprodaj bo tudi knjižica: Vrba, Prešerni in Prešeren ter vodnik po hiši. Tudi knjižico o vseh darovih si bo lahko vsak nabavil. Za mrzle jedi bo preskrb-ljeno v Zemlji gostilni (pri Kralju) v Vrbi, pri Osvaldu na Selu in v gostinah v Zirovnici; Pri Copu, Svetini in Kržišniku. Tisti pa, ki želijo obed, naj z dopisnico naznanijo kateri koli teh krčem, koliko oseb bi obedovalo. Iz Vrbe so popoldne lepi izleti: V Završnico, v Begunje, čez igrišče golf na Bled, čez Zasp in Sv. Katarino k Sumu na Dobrovo. Od povsod so pripravne že-lezniške zveze za povratek. Opozarjamo, da Odbor za odkup Prešernove rojstne hiše ne bo posebej vabil društev ne zasebnikov. Objava tega sporeda velja kot vabilo vsem, ki se zanimajo za to od-lično narodno svečanost.

Akademski cerkveni pevski zbor bo priredil dne 24. in 25. maja pod vodstvom opernega diri-genta g. Antona Neffata v obsejnih krajih v Slo-venskih goricah koncert slovenskih narodnih pe-smi na prostem in brezplačno. Ljubitelji sloven-skega življa v Slovenskih goricah, podpirajte nji-havo delo!

Veličastna svetovna razstava v Rimu 1942

„Ta razstava bo ponosno mesto vseh narodov, ki jih bo Rim gostoljubno sprejel!“

Leta 1942. bodo v Rimu priredili svetovno razstavo, kakršne do zdaj v Evropi še ni bilo. Z njo hoče Italija pokazati, da je večno mesto Rim res žarišče sveta tudi v sedanjih modernih, ne pa samo v nekdanji stari rimski dobi, ko so vladali skoro nad vsem tedaj znanim svetom močniki rimski imperatorji. Za to veličastno razstavo so poiskali prostor v rimski okolici, v smeri proti kristianšču Ostiji, ker v mestu samem ne bi mogli najti dovolj primerne prostora. Zato bo za razstavo zgrajeno zunaj Rima takorekoč celo novo mesto, mesto samih razstavnih paviljonov, od katerih jih bo mnogo zgrajenih za stalno.

Dvojnica velika misel prirediteljev

Na svojo veličastno svetovno razstavo leta 1942. v Rimu vabi Italija ves svet, posebno znane. Razstava naj bi bila nekaka tekma na polju izumov. Napotila naj bi svet spet na polje pravih, trajnih vrednot in odvrnila proč od misli, da bi moral narod, ki hoče biti slaven poseči po orožju in podjarmljati druge, številne manjše narode, s tem pa si pridobivati bogastvo, ki ne more ostati trajno, kakor je pokazalo toliko primerov v zgodovini. Samo takšno bogastvo ne bi bilo častno za narod, kakršni je danes italijanski in kakor je bil nekoč rimski, ki se je v svoji občestnosti pomehkužil in propadel. Na Kapitolu ne smejo »več zagagati gošči«, kakor nekoč, ko se je bližal slavemu Rimu pogin. Takšnega padca naj sedanji Rim ne bi več doživel. Razstava l. 1942. naj svetu pokaže, da Italijani vpoštevajo tudi druge pridobitve, duhovne vrednote, ki ne morejo propasti in ostati brez posledic, kakor začasna politična slava. Tako naj bi ta razstava poudarila predvsem dvojno: pokazala naj bi človeku edino pravo pot, pot k mirnemu sožitju, v katerem more človeški um roditi plodove trajne vrednosti, obenem pa utrditi vero v lepo in za človeka častno bodočnost, ki je danes tako močno omajana. To je dvojnica velika misel tistih, ki bodo čez tri leta odprli to veličastno razstavo.

Vse narode je Italija povabila k sodelovanju na tej razstavi, na tej

tekmi izumov

Nadeja se, da se bo Evropa in tudi ostali svet odzval temu njenemu vabilu, brez ozira na politično napetost, ki danes vlada med svetom in drži narode v strahu in pripravljenosti. Pokazati hoče napredek v tehniki, ne samo svoj, pač pa tudi vseh tistih narodov, ki bodo na razstavi sodelovali. Povesti pa hoče obiskovalca tudi na druga polja človekovega udejstvovanja in ga prepričati o tem, koliko je napredovala umetnost, znanost, industrija, kmetijstvo, trgovina in drugo. Obiskovalec naj bi tu videl vse najnoveše praktične izume.

Razstavniki paviljoni - ogromne palače

Večina novih razstavnih stavb bo tako zgrajenih, da bodo ustrezale najmodnejšim in bodočim zahtevam. Ko bo razstava končana, teh stavb ne bodo podrli, pač pa bodo ostale na mestu za poznejše čase, ko se bodo podobne razstave ponovile. Tudi zato morajo biti zgrajene kar najbolj popolno, da se ne bi morda čez nekaj let, ko bi tehnika spet naredila močan korak naprej, pokazalo, da so te zgradbe postale že nerabne, preveč starinske. Napredek na polju znanosti bodo prikazovali v posebni palači, ki bo pravcati skrbno urejeni muzej. Ta muzej se bo sčasoma izpopolnjeval. Palača sama naj bi ostala poznejšim rodovom kot spomenik znanosti, prav tako kakor se je na primer ohranila cerkev sv. Petra v Rimu ne samo kot svetišče, pač pa tudi kot dragocen spomenik iz davnih dni.

»Italijanski paviljon« bo namenjen izključno samo italijanski preteklosti in razvoju napredka na najrazličnejših poljih. Zgrajen bo v čistem starorimskem slogu, s terasami, bogatimi portali in etebri, prav kakor so gradili svoje palače nekdanji premožni Rimljani. Palača — nikakor ni pretirano, če jo imenujemo tako — bo imela osem nadstropij, z močnim stopniščem, obenem pa tudi z sodobnimi dvigali. V njej bi bilo tudi več ogromnih dvoran.

Dvorana v katero bi lahko postavili Panteon

Iz čistega marmorja bo zgrajena »kongresna palača«, v kateri bodo sprejemali tudi zastopnike vseh narodov, ki bodo sodelovali na tej razstavi. Palača bo razdeljena v dva dela. Prvi del je namenjen samo za tuja zastopstva, za častne sprejeme in slavnostne prireditve na čast tujim gostom, drugi del pa za kongrese. V notranjem delu bo 36 m široka in prav tako dolga razkošna sprejemnica. Strop bodo tvorili ogromni loki, ki se bodo zgoraj križali, spodaj pa bodo imeli premer 30 metrov. Kako velikanke bo ta dvorana, si lahko predstavljamo, če pomislimo, da bi vanjo lahko postavili ves rimski Panteon. Stena, kjer bo glavni vhod v to dvorano, bo iz enega samega kosa marmorja. Levo in desno odtod se bodo vrstile manjše dvorane. Glavni vhod v »kongresno palačo« bo krasilo 14 granitnih etebrov, visokih 12 metrov. V enem delu palače, ki je namenjen za kongres, bo dvorana z 2000 sedeži (več kot dve ljubljanski univniški dvorani skupaj), poleg te pa bosta ob strani še dve drugi dvorani, od katerih bo vsaka imela po 500 sedežev. Ostali prostor v tem delu palače je namenjen za pisarne, za oddelke, v katerih bodo delale posamezne komisije in drugo.



Nj. Vis. knez namestnik Pavle in knežinja Olga pozdravljata z balkona na Kvirinalu navdušene rimske množice. Desno italijanski kralj in cesar Viktor Emanuel, levo italijanska kraljica Jelena

Omenjenima palačama sledi še tri, ki sicer niso tako ogromne kot prejšnje, pač pa prav tako veličastne. V prvi bodo razne zabavne prireditve. Tu bo dvorana, zgrajena kar najbolj akustična. Prostor bodo tako postavljali, da bo vsak gledalec prišel na svoj račun. Drugi paviljon je namenjen za razstavo stare umetnosti, tretji pa za sodobno umetnost. V pritrilju teh dveh paviljonov — bolje rečeno palač — in v prvem nadstropju bodo razstavljali starejša dela, v višjih nadstropjih pa najnovejša, oziroma tista, ki jih je treba prištevati šele bodočnosti, ker bodo podana šele v očetnosti.

Na prostoru, kjer bodo razkazovali stavbarsko umetnost, bo stala grško-katoliška cerkev. Zidana bo v rimskem slogu, zelo močnega in visoka. Nad njo se bo vzpenjala ogromna kupola. Zunaj jo bodo krasili sijajni kipi, znotraj pa velike umetniške slike.

V bližini te grške cerkve bo razstava, posvečena izključno samo stari rimski dobi. Tudi ta zgradba bo zidana v čistem starem rimskem slogu in bo spominjala na stare forumne rimskih imperatorjev.

Vabila - slajno opremljene knjige

Vsami državam bo Italija poslala vabilo za to razstavo v obliki knjige, v kateri bo natisnjen točen spored svetovne razstave. Vabila so bila natisnana pred dobrim mesecem in bogato opremljena. Na prvi strani te knjige-vabila je slika kralja Viktorja Emanuela in Mussolinija, s ponatisom lastnoročno pisanih vabil obah. Vabilo je pisano v italijanskem jeziku, obenem pa prevedeno tudi v deset drugih jezikov. Do zdaj so natisnili teh knjig 1.200 za najpomembnejše državnike v Italiji in tujini. Za kralja in kraljico, prestolonaslednika princa Umberto in njegovo soprogo ter predsednika vlade Mussolinija so bila izdana posebna vabila v velikosti 58x44 cm. To posebno vabilo bo obsegalo 94 strani s 36 slikami.

Novi ceste, mostovi, železnice in letališča

Z veo naglico zdaj grade nove ceste, mostove in železnice ter skušajo urediti tudi letalski promet tako, da bi bil dostop vsem do te veličastne razstave čim lažji in hitrejši. Glavni dohod do razstavišča bo od severne strani po cestah Via Aurelia, Cassia, Flaminia in Salaria. Na glavni kolodvor bodo vozili samo ekspresni in brzovlaki, seveda električni. Drugi vlaki se bodo ustavljali že zunaj mesta, ker bo na rimskih postajališčih premalo prostora za vse. Posebni električni vlak, bo lahko v eni uri prepeljal do 30 tisoč ljudi na razstavišče. Začeli so graditi zaradi izboljšanja prometnih zvez tudi že podzemne električne železnice. Prav tako pa pripravljajo tudi ogromno novo letališče ter pristajališče za vodna letala ob Tiberi, tik ob razstavišču. Tiber bo napeljali v bližnjo kotlino in naredili umetno jezero za pristajanje vodnih letal. Pristajališče za vodna letala bo dolgo tri kilometre, široko pa dva in pol.

Ze razstavišče samo bo tako obširno, da bi ga lahko smatrali za nekakšno novo mesto. Povečalo pa se bo še s tem, da bo zgrajenih ob njem nešteto novih hotelov in vil. Pred razstaviščem bodo zasadili park, dolg 6 kilometrov, širok pa 25 metrov.

Za vse bo prav - za tuče in za Itali o

Ze iz teh velikih priprav se vidi, da bo svetovna razstava v Rimu leta 1942 zares nekaj veličastnega, nekaj, kar do zdaj gotovo Evropa še ni videla. Gotovo pa je tudi, da se je Italija odločila za to veličastno razstavo poleg glavnega namena, ki naj ga razstava doseže, se iz razlogov, ki so spriča sedanjega gospodarskega položaja te evropske velesile vsekakor utemeljeni. Znano je, da je Italiji tujski promet eden glavnih virov dohodkov. Ljudje, ki bodo brez dvoma prišli leta 1942. na svetovno razstavo v Rim, bodo imeli tudi lepo priložnost, posebno še zaradi velikih voznih olajšav — nanje Italija nikdar ne pozabi — da si bodo ogledali tudi ostale zanimive kraje v Italiji. S seboj bodo prinesli svede tudi precej denarja, kakor je pač treba za takšno dolgo potovanje. In tako bo za vse prav: za tuje, ki si bodo mogli ogledati poleg razstave tudi razne privlačne italijanske kraje, na drugi strani pa za Italijo, ki bo od svojih gostov res tudi kaj imela.

Zadnjič je neka italijanski časopis napisal tople vabilo vsem narodom, naj bi se te razstave udeležili. Povabil jih je takole: »Rim, mati narodov, vabi vse na razstavo, ki bo leta 1942, ponosno mesto vseh narodov. Rim bo gostoljubno sprejel drage goste!«

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 13. maja: 12 Pisana vrsta veselih stvari vsakemu dobro voljo budi (poslušaj) — 12.45 Poročila — 13.30 Napovedi — 13.30 Pisana vrsta veselih stvari vsakemu dobro voljo budi (poslušaj) — 14. Napovedi — 17. Otroška ura (Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersson potoval z divjimi gosmi) — 18. Napovedi — 17.50 Pregled sponzora — 18. Za delopust igra Radijski orkester — 18.40 Kulturna slika Novega mesta (g. Jože Gregorič) — 19.30 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: O gojenju industrijskih in zdravilnih rastlin (dr. Dušan Gregorič) — 19.50 Iz Schubertove železnice, fantazija (poslušaj) — 20. O znanosti in politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Veseli živalski krog: V znamenju Bika se sonec premika. In svoje vplive zemlji podtika. Pester večer. Besedilo sestavi FM. Izvajajo člani rad. igr. družine, kodeljete Jožek in Ježek. — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Samospevi g. Mirka Jelčina, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek.

Vrnila sta se iz Planice, on in ona. On z obvezanim očesom, bergijo, ona z zlomljeno rako in oteklim čelom. Prijateljci, ki ju je pričakala na ljubljanskem kolodvoru, pa sta oba zatirjevala, da je bil smuški izlet prekrasen.



V spremstvu gardistov na konjih se peljeta kraljica Jelena in knežinja Olga z rimske postaje Termini na Kvirinal

Poslednja zapoved

»Boljšo bo res, če nehava... Spivate! Scott je spet legel in si na tihem začel mrmrati otožno pesem, kakor otrok pred snom. Kmalu je mrmranje potihnilo, zavil si je plašč čez glavo in zaspal. Za njim pa še Courtney...«

III.

Še pred zoro je bil Courtney drugo jutro že na nogah. Vstal je tih, da ne bi prebudil Scotta, ki je rad potožal še kako minuto. Hitro je odšel v točilnico, da bi zajtrkoval.

V točilnici ga je že čakal zvesti služabnik Watkins, ki mu je pripravil zajtrk.

V točilnici je bilo temno. Edino svetlobo je dajal kos sveče, ki je brlel na mizi, za katero je sedel Courtney.

Ko mu je Watkins prinesel zajtrk, mu je zvrven poročal:

»Vsak čas bo pet ura. Zunaj je malo oblačno, a se bo najbrž zjasnilo, še preden se dvignete.«

Courtney je bil dobre volje in se je s postrežnikom šalil:

»Toda, prijatelj dragi, kje je pa med, ki si mi ga obljubil snovi?«

Watkins se je začel jeziti, ne na stotnika, temveč na tovariše:

»Nihče mi ni maral pomagati pri če-

belah. Rad bi bil, da bi imeli čisto svežega. Pa ne vem, kakšni vojaki so to. Se čebel se boje!«

Courtney se je smejal:

»Smrti se ne boje, vidiš, toda čebel se boje. To so skrivnosti, kaj?«

Zdaj se je s stopnic zaslišal strašen hrušč in trušč. Courtney se je nehoti zdrnil in ozrl, kaj je. Lahko bi navsezadnje bila sovražna bomba. Toda v trenutku se je domislil: Scott!

In res so se odprla vrata in v sobo je padel Scott, ves razmršen, še v spalni obleki, čez katero si je bil nataknil usnjeno letalsko suknjo. To so bile njegove šaljive navade pač... Sedel je h Courtneyu in začel kar v tej čudni uniformi zajtrkovati.

Watkins mu je uslužno ponujal:

»Mr Scott, izvolite jajce?«

»Da, toda le, če prihaja naravnost iz gnezda.«

Courtney je pristavil:

»Nasuj gospodu Scottu na kruh malo praška zoper glavobol. To ima rad.«

Zajtrk je bil kmalu v kraju. Mladi piloti, ki so bili prišli snovi, so bili že popolnoma pripravljeni razpostavljeni ob svojem oddelku, da bi dobili zapoved od poveljnika. Z največjo radovednostjo so čakali, katera dva izmed njih bo Court-

ney izbral, da izpopolni oddelke »A«. Obrazil so jim žareli v vselem pričakovanju, ki ni računalo z nevarnostjo in smrtjo, katera jim je bila morda tako blizu. Vsi so razburjeni, saj je to bil njihov prvi polet nad sovražnika. Zanje je to pomenilo toliko, kakor vsako drugo prvo važno dejanje v življenju.

Ko je Courtney stopil k njim, so vsi uprli vanj oči in ga gledali s tihim spoštovanjem Sloves njegovega oddelka in njega samega se je bil že kdaj razširil po vsem bojišču in po zaledju. Zato so ga vsi letalci kar oboževali. Vsakdo od njih si je želel, da bi prišel v njegov oddelke.

Eden od letalcev je stopil iz vrste in pozdravil:

»Podporočnik Bentham ter tovariši se vam priključajo v službo!«

Courtney je odvrnil kratko:

»Ljubo mi je. Odmor! Pri nas ni dosti formalnosti in uradnih reči. Izbral bom izmed vas dva, da bosta danes letela z mojimi oddelkom.«

Fantje so se v pričakovanju izpršili. Vsakdo od njih bi bil rad prišel h Courtneyu.

Stotnik je najprej povprašal podporočnika:

»Koliko ur ste že sami leteli, Bentham?«

Bentham je odgovoril kratko in ponosno:

»Osemnajst!«

Courtney je vprašal drugega:

»Pa vi?«

»Trinajst!« je odvrnil ta, podporočnik Flaherty.

»Jaz sem letel sedem in pol ure sam, toda...«

Courtney je z malo pomilovalnim nasmehom ustavil to hvalo in dejal:

»Dobro, dobro! Jemljem v oddelke podporočnika Benthama in Flahertya. Drugi razhodi! Tako se bomo dvignili.«

Raporta je bilo konec. Ta trenutek pa je prišel sem Hollister. Bil je še vedno mračen in nesrečen. Courtney je stopil proti njemu rekoč:

»Hollister, zavijte kaj. Morate jesti!«

Hollister je na kratko odvrnil:

»Ne bom zajtrkoval.«

In je odšel do svojega letala ter ga začel pripravljati za vzlet.

Domači petelin in motorji oddelka »A« so že peli jutranji pozdrav. Mehaniki so vlekli letala na vzletišče in prižigali motorje. Zarja še ni bila vstala. Motorji so silovito bobneli. Piloti so naglo vlekli nase usnjene plašče in pokrivala, si natikali velike naočnike ter pregledovali svoja letala.

V silnem hrumenju motorjev je Courtney zaklical poslednje povelje:

»Nova pilota naj zasedeta letala številka 4 in 5. Pripravljene!«

Potem je zašepetal Scottu, ki je stal poleg njega:

»Pazi na te fantiče, ki lete prvič z nami. Vodi jih ti, toda bodi previden. Ne bi rad, da bi izgubil še tebe!«

Zdaj je prišel na letališče še poveljnik major Brand da bi videl, kako se bo dvignil oddelke »A«. Vsi piloti in častniki so ga spoštljivo pozdravili. Stisnil je roko Courtneyu ter mu povedal še nekaj zadnjih navodil.

Pilotje so hitro posedli v letala. Vse je bilo pripravljeno.

Preden si je Courtney nataknil naočnike, se je še enkrat nasmehnil vsem

drugim. Potem je dal z roko znamenje za odhod. Motor njegovega letala je še močneje zatulil. Mehaniki so z naglim migom roke potegnili izpod koles majhne lesene zagazde in letalo je zdrvelo po travi...

Za njim se je zagnalo drugo, nato tretje in tako po vrsti ves oddelke. Še pred robom kratkega letališča so se letala odlepila od zemlje in začela dvigati v zrak. Poletela so naravnost proti sinji senci gora, ki so se risale na zahodnem obzorju...

Brnenje motorjev je bilo vedno tiše in tiše. Nizki oblaki, ki so viseli nad dolino, so za kratek čas zakrili oddelke »A«, ki je letel na svojo težavno dolžnost.

Drugi novi piloti so ostali še nekaj časa na letališču ter zadrževali dih. V polmrazu so gledali in prisluškovali za oddaljenimi se letali, s katerimi so odhajali tovariši.

Nekdo med njimi je vzdihnil:

»Srečni so! Lete, ker imajo vsaj nekaj ur vaje več kakor mi.«

Zarja se je začela svetiti. Mlečna luč mladega dne se je razlivala po vsej okolici, ki se je bila že pomirila od hrumelega letal. Spet je bilo okoli gradu vse tiho.

Major Brand je stal ob strani letališča kakor visok kip in gledal, kako se dani. Oblaki so dobivali rožnato barvo. Sonce je kmalu poškililo čez rob vzhoda. Preplašeni ptici, ki so se bili stisnili v drevje, ko so njihove velike sestre iz jekla tako hrumele, so spet začeli veselo čivkati. Petelin na dvorišču se je jezil, da je sam kavalj po tleh in zastojni klcal družine. Ta je bila že kdaj našla pokoj v železih pilotov in mehanikov.